

zhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciškaška ulica št. 6/I,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
bodi. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
65 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 20.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljenjem na dom za
celo leto K 288, za pol
leta K 144, za četrt leto
K 72, za mesec K 24.
Za inozemstvo K 480.

Reklamacije za tist
so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Franciškaška ulica št. 6/I,
Učiteljska tiskarna.

Proti izjemnim naredbam.

Beograd, 27. junija.

Socialistični klub poslancev, ka-
teremu se je pridružil tudi Republi-
kanski klub je danes izročil pred-
sedniku ministrskega sveta Pašiču
sledenjo spomenico:

Obveščeni smo, da namerava va-
ša vlada, preden stopi ustava v ve-
ljavo, izdati naredbu za zaščito jav-
nega reda in države. Gospod pravo-
sodni minister nam je dal dne 24. t.
m. en izvod uredbe z motivacijo na
vpogled. Ta naredba naj bi vseka-
ker bila med tistimi, ki imajo po 130.
članku ustave dobiti zakonito ve-
ljavo.

Izjaviti moramo, da nas je vsebi-
na naredba nad vsako pričakovanje
iznenadila. Zakaj če bi ta naredba
res dobila sankcijo vaše vlade, bi
pomenila popolno negacijo vseh po-
litičnih pravic in vsake politične
svobode v naši državi.

Po tej naredbi se proglašajo dr-
žavna uprava in organi državni ob-
lasti za nedotakljive. O njih ne sme
nič izreči slabe besedice, če noče,
da ga doleti drakonska kazen dvaj-
set letne težke ječe in povrh še de-
narna globa od 1000 do 10.000 di-
narjev.

Naredba ne predvideva le kaz-
novanja političnega čina, ampak tu-
di politične besede in misli. Za tem
gre, da se popolnoma onemogoči
vsaka kritika državne uprave in ob-
stoječega državnega reda. Sedanj
družabni red se z njo proglašja za
svetinja. Vpriču takega stanja stva-
ri se zabranjuje vsaka politična bor-
ba, vsaka propaganda novih politič-
nih misli, vsako stremenje po izpo-
polnitvi obstoječega družabnega re-
da pod pretnjo najtežjih kazni.

Kot razlog za vse to se navaja
strah pred anarho - komunističnim
gibanjem. Mislimo, da se ta nevar-
nost pretirava. Morda se celo name-
goma tako dela, da bi se onemogoči-
la vsaka svoboda politične misli in
kritike obstoječega družabnega re-
da.

Vrhunec reakcionarstva kaže ta
naredba v tistem svojem delu, ki se
nanaša na delavske organizacije in
stavke. Z njo se delavci izpremi-
najo v popolno sužnje. Ona veže de-
lavcem roke in noge in jih izroča
brezdušnemu izkoriščanju privatnih

kapitalističnih podjetij. Da se to
spozna, je dovolj prečitati 15. članek
naredbe. Druge določbe so prav ta-
ko strašne in krivične.

Zaradi tega sta skupina socialno
demokratskih poslancev kot pred-
stavnikov delavskega razreda, in
skupina republikanskih poslancev,
kot predstavnikov prave meščanske
demokracije, prisiljeni najenergične-
je protestirati proti projektirani na-
redbi. In če bi vaša vlada kljub te-
mu ostala pri svojem odloku, bi po
našem mnenju storila neodpusten
političen greh proti deželi in proti
narodu. S to naredbu bo delavski
razred, katerega je treba navažati na
pot organizirane in civilizirane bor-
be za izboljšanje njegovega položaja,
pognan na pot nezakonitega postop-
panja. Vsi drakonski zakoni, ki jih
predvideva uredba, ne bodo mogli
tega preprečiti. Prav tako bodo vsi
svodomislci ljudje, ki se ne strinja-
jo s socialnimi in političnimi uredba-
mi dežele, gnani ne v odprt in lega-
len boj, ampak v nelegalno borbo, na
revolucionarno pot.

Najboljše sredstvo za varnost
naše države, kolikor se tiče delav-
skega razreda, je to, da se mu pusti
popolna svoboda organizacije in po-
polna svoboda organizirane borbe
za zaščito njegovih interesov.

Prav tako je storjena velika na-
paka s tem da se spravlja vpraša-
nje boja zoper razbojništvo in tero-
rizem v eno naredbu z vprašanjem
boja zoper gotova politična strem-
ljenja in z vprašanjem delavskih or-
ganizacij in stavk. Razbojništvo in
delavsko gibanje nimata ne po obli-
ki ne po vsebini nič skupnega. Teh
dveh predmetov ne bi bila vlada v
nobenem slučaju smela mešati.

Vlagajoči svoj protest proti pro-
jektirani naredbi si dovoljujemo iz-
javiti, da bo to vprašanje v največji
meri vplivalo na naše nadaljno po-
litično držanje.

Izvolite, gosp. predsednik, spre-
jeti izraz našega spoštovanja.

V Beogradu, dne 27. junija.

V imenu kluba socialno demokratskih
poslancev: **Ethib Kristan**, preds.
V imenu kluba republikanskih po-
slancev: **Jovan Gionović**, preds.

Ustava sprejeta.

(Od našega posebnega dopisnika.)

Beograd, 28. jun. 1921.

Včeraj — ponedeljek — so se
vladne stranke sporazumele o VIII.
in XIII. ter XIV. oddelku ustavnega
načrta. Zbornica je predpoldan do-
vršila razpravo o VIII. oddelku, po-
poldan pa je razpravljala o ostalih
dveh oddelkih. Govorili so sami
predstavni opozicijskih strank.
Prvi je govoril v imenu social. kluba
drugi Nedeljko Divac, ki je v le-
pem govoru ostro napadel vlado
zobg njene kupčije z muslimani ter
nato stvarno kritiziral odredbe XIII.
oddelka. Posebno je tudi gajal, da
je vlada — ki se ji ni prav nič mu-
dilo zadnje dni z ustavno debato, ker
ni imela sigurne večine, sedaj naen-
krat začela debato forsirati, tako da
se je šele pred sejo razdelilo poročilo
odbora o XIII. oddelku, kar ote-
žuje kritiko tako važnih sprememb
v XIII. oddelku, kakor jih je ustavn
odbor sklenil. (Govor priobčimo po
stenografskem zapisniku).

Za drugim Divcem govorili so
Avramović in Popović (zemljoradni-
ka), Gionović (republikanec) in Der-
žić (nar. soc.) ter Trumbić (neopre-
deljen). Deržić je imel slab dan. Pri-
šel je v spor s samostojnimi kmeti,
ki so ga ostro napadali z medklji, ki
se jih ni mogel prav ubraniti. Dr.
Trumbić, mož ki je stal na čelu uje-

dinjevalnega gibanja med vojsko in
ki je že v glasovanju za ustavo v
načelu glasoval proti ustavnemu na-
črtu, je v kratkem, a silno ostro po-
antiranem govoru povedal, zakaj bo
glasoval tudi pri končnem glasova-
nju proti ustavi. Vlade stranke je
Trumbićev govor silno bodel in po-
našale so se prav divjaško proti te-
mu možu. Trumbićeva resnica, da je
ustava slaba in da ne odgovarja vo-
lji naroda, jih je silno bolela.

Med tem časom je postalo že pol-
enaistih po noči. Vladinovcem se je
začelo spavati in zato so predlagali
koniec debate, ki je bil tudi sprejet.
Zato sta izgubila besedo še prijav-
ljena dr. Ivanič (rad. disident) in dr.
Roje (demokrat). Opozicija je burno
protestirala proti temu kršenju go-
vorniške svobode in dr. Roje, ki je
eden najboljših ljudi med demokrati
in ki se ni z marisikatero stvarjo v
ustavnem načrtu strinjal, je v znak
protesta proti takemu postopanju
večine, danes iz demokratskega
kluba izstopil.

Ob pol dvanaestih ponoči je zbor-
nica nato odglasovala od XIII. XIV.
načrta.

Današnja seja, v kateri naj bi se
končno glasovalo o ustavi v celoti,

je bila napovedana na pol 10. uro
dopoldan. Pa se ni točno začela.
Zvonci so zvonili, poslanci so bili že
vsi zbrani; kar naenkrat se razširi
glas, da so Muslimani iz Južne Sr-
bije vladi izjavili, da ne bodo glosa-
vali za ustavo, ker pakt z njimi ni
izpolnjen. Velikansko razburjenje
med vlado in vladnimi strankami.
Križa, demisijska, oktroa, vojaška dik-
tatura... vse je vršelo po zraku.
Vladni emisariji so poskušali prego-
voriti socialiste in republikance, da
vsaj nekateri glasujejo z vlado, Pa-
šič pa je pozval k sebi predsednika
zemljoradnikov in se z njim pogaja-
l. A opozicija je ostala trda in vla-
da se je končno morala zopet obrni-
ti do Turkov in jih lepo prositi, da
jo rešijo blamažo pred celim svetom.
In Turki so se dali — seveda
ne zastoj! — omehčati, vladne
stranke so stisnile rep med noge in
— kriza je bila rešena.

Ob 11. uri se je začelo pomensko
glasovanje ob velikanski pozornosti
zbornice in galerije, ki so bile na-
tlačeno polne. Rezultat glasovanja
od 419 poslancev je glasovalo 258
poslancev (glasovali giso, ker niso
bili v zbornici Radičevići, komunisti,
klerikanci in Narodni klub, skupaj
161 poslanec). Od teh 258 poslan-
cev je glasovalo za ustavo 223 po-
slancev (demokrati, radikalci, vsi
Turki in nekaj neopredeljenih, med
njimi kaka 2 zemljoradnika, ki jih je
vlada v poslednjem momentu za se-
be pridobila. Proti je glasovalo 35
poslancev, in sicer 7 socialistov (ss.
Golouh, A. Kristan in Z. Bernot niso
bili pri glasovanju, kar so nekateri
nasprotniki tolmačili s tem, da bi bili
za ustavo glasovali, kar pa se-
veda ne odgovarja istini). 3 repu-

blkanci, dr. Trumbić, 2 nar. socija-
lista, dr. Ivanič in 21 zemljoradni-
kov. Posamezni poslanci so s kako
kratko motivacijo izrekli svoj »za«
ali »proti«, tako n. pr. dr. Trumbić:
»Proti slabi ustavi! Živelu ujedine-
nje!« kar je opozicija z burnim plo-
skanjem pozdravila. Po sprejetju
ustave je predsednik dr. Ribar imel
patriotičen govor, Pašiču so časti-
tali in komedija je bila dovršena!

Pred glasovanjem so podale po-
samezne opozicijske grupe (soci-
jalisti, republikanci, zemljoradniki)
izjave, v katerih naglašajo motive
zakaj da glasujejo proti ustavi. Naj-
večji vtis je napravila izjava soc.
kluba, ki jo je prečital s. E. Kristan
in ki konča s konstatcijo, da bodo
naši poslanci glasovali proti slabi
ustavi, da se bodo borili za njeno
revizijo, da pa to njihovo glasova-
nje ni naperjeno proti narodnemu
jedinstvu. (Izjavo priobčujemo tudi
danes. Op. ured.)

Tako ima torej kraljevina SHS
ustavo. Pridržano naj bo posebne-
mu članku oceniti vrednost te usta-
ve. Ni dobra, a je neprimerno boljša,
kot prvotni vladni ustavni načrt. Da
se je ta načrt tako bistveno izboljšal,
je v prvi vrsti zasluga socialistov,
ki jih je v zbornici sicer le 10, ki pa
so s smoteno, pozitivno kritiko pri-
silili večino, da jim je v marsikate-
rem vprašanju morala ugoditi. Naš
klub živi v parlamentu ugled in
poštovanje med opozicijo in vladno
večino in stranka sme biti na delo
svojih poslancev ponosna!

Jutri priseže prestolonaslednik
na ustavo, nato pa poslanci.

n. n.

Iz konstituante.

ATENTAT NA REGENTA PRED SKUPŠČINO.

Beograd, 30. jun. Današnja sejo
konstituante je otvoril predsednik
dr. Ribar ob 12. Seji so prisostvovali
tudi komunisti. Početkom seje je
imel dr. Ribar govor, v katerem je
oizjaval poizkušni atentat na re-
genta prestolonaslednika Aleksan-
dra ter je izjavil, da je že včeraj čes-
tital regentu, da atentat ni imel us-
peha. Nato je poslanec Divac (soci-
alni demokrat) izjavil v imenu svoje-
ga kluba, da je ta atentat posledica
kapitalističnega sistema. Socialni
demokrati so se vedno borili proti
terorju, ker so menili, da more sa-
mo z organizirano akcijo priti prole-
tariat do svojega cilja. Opozarja
vlado, da se ne bori proti takim po-
javom s preganjanjem delavskega
razreda, ker se teror ne more pobi-
jati s terorjem. Zatem je govoril po-
slanec Kacelović (komunist). Ko se
je prijavil k besedi, so se čuli med-

klci: »Atentatorji, kje imate bom-
be?« V imenu komunistov je izja-
vil glede ustave, da ne rešuje vpra-
šanja proletarijata, ki ostaja tudi na-
dalje brez pravic. Komunisti si ho-
čejo osvojiti oblast in se bodo zaradi
tega borili tudi nadalje. Nato je
predsednik konstituante zaprisegel
komuniste na ustavo. Zatem je go-
voril poslanec Milojković (komu-
nist), ki je izjavil, da se komunisti
ne bore proti osebam, temveč proti
sistemu. Atentat je posledica reakci-
onarnega sistema. Po njegovem go-
voru so protestirali dr. Trumbić,
predsednik zemljoradnikov Lazič in
poslanec Moskovljevič proti pisanju
beograjske »Tribune«, ki je poročala,
da so včeraj sedeli na svojih pro-
storih, ko je regent prišel v dvora-
no zbornico. Predsednik dr. Ribar je
izjavil, da bo poslal listu uradni po-
pravek. Ob 13. se je seja prekinila
in se je nadaljevala ob 16. z dne-
vnim redom: Poročila verifikacijske-
ga in imunitetnega odseka.

Socialistični poslanci in ustava.

Pred končnim glasovanjem o
ustavi dne 28. junija 1921 je poslanec
sodr. Ethib Kristan podal naslednjo
izjavo v imenu socialističnega kluba
v Ustavotvorni skupščini (včeraj
sno jo priobčili po dopisnem uradu
skrajšano):

»Pristopajoč na končno glasova-
nje o ustavi, ki naj poda osnovo za
bodoče zakonodajstvo v naši drža-
vi, za politično, gospodarsko, soci-
alno in kulturno življenje našega na-
roda, se smatra klub socialističnih
poslancev dolžnega podati sledečo
izjavo:

Socialno demokratska stranka je
zastopnica delavskega razreda in
prvoboritelica za njegovo emancipa-
cijo, ki se more realizirati le potom
nadomestitve sedanjega kapitalistič-
nega družabnega reda s socialistično
ureditvijo, osnovano na popolni ena-
kopravnosti vseh in na gospodar-

skem sistemu, ki naj služi družbi
kot celoti in s tem vsem njenim čla-
nom v najpopolnejši meri, ne pa le
nekaterim gospodarsko privilegira-
nim posameznikom, ki si morejo,
posedujoči produktivna in distributi-
vna sredstva, prilaščati produkte de-
la, ne da bi sami vlagali svoje delo
v produktivni proces.

Socialno demokratska stranka
hoče osvoboditi ogromno večino na-
roda materialne bede in večne skr-
bi za najelementarnejše življenjske
potrebe, in s tem razvezati doslej
uklenjene narodne moči za višje ob-
like življenja in za čistejšo kulturo.
Pogoj za doseg tega obče narod-
nega in obče človeškega cilja je re-
šitev večine iz gospodarske sužnosti,
neproduktivne manjšine. Tej na-
logi služi delo socialno demokratske
stranke, ki je, dokler obstaja raz-
redna družba, delavska razredna
stranka, tudi v tej zbornici.

To je glavni razlog, da sociali-
stični poslanci ne morejo glasovati
za ustavo, ki služi kapitalističnemu
sistemu in ga utrjuje.

Ne glede na načelno stališče pa
moramo naglasiti, da ustavni načrt,
ki je sedaj na glasovanju, tudi kot
instrument sedanjega družabnega
reda, ki ga delavski razred ne more
izpremeniti, dokler ne doseže sam
dovoljne moči za to in dokler se ne
izpolnijo splošni zlasti gospodarski
pogoji, ne ustreza potrebam delav-
skega razreda. Lojalno priznavajoč,
da se je socialističnim poslancom in
drugim opozicijskim skupinam v
Ustavotvorni skupščini posrečilo do-
seči nekatere uspehe, ki pomenijo
zboljšanje prvotnega načrta, moramo
vendar naglasiti, da so reakcionar-
nim strujam napravljene tako znat-
ne koncesije, da dobiva ustava
skrajno konservativno, v političnem,
zlasti pa v socialnem oziru pa me-
stoma naravnost reakcionaren zna-
čaj.

Resne pomisleke v tem oziru so
govorniki naše skupine izražali v
načelni debati in v podrobni razpra-
vi, trudeći se, da bi dosegli zboljša-
nje načrta v zmislu prave demokra-
tične ideje in naprednosti. Na tem
mestu nam ni treba ponavljati na-
sprotij med našimi nazori in posa-
meznimi določbami te ustave.

Toda glasajoči proti načrtu, s
katerim se v važnih rečeh ne more-
mo strinjati, ne moremo dovoliti, da
bi se naše glasovanje od kogar koli
izrabljalo v zmislu, ki ga nima. Pri-
držujemo si pravico, da se tudi na-
dalje bojujemo proti vsemu, kar je
po našem prepričanju škodljivo za
narod, da se bojujemo tudi za iz-
premembo ustave v zmislu našega
programa, ne trpimo pa, da bi se
naše obrazloženo glasovanje razla-
galo kot demonstracija proti narod-
nemu edinstvu, temveč še enkrat
slovesno naglašamo, da je, kakor
smo že večkrat na najednovnejši
način izjavili, to edinstvo eden veli-
kih pogojev za uresničenje naših ci-
ljev in smo zaradi tega pripravljeno
brantati ga proti vsem napadom in
intrigam od katere koli strani.

Najnovejše.

BELGRAJSKE FANTAZIJE.

LDU Zagreb, 30. jun. »Riječ« po-
roča iz Belgrada, da so klubi večine
pozvani, naj ostanejo v Beogradu
radi važnih političnih dogodkov, ki
morejo nastopiti.

ITALIJANSKA VLADNA KRIZA.

LDU Rim, 28. jun. Kakor javljajo
listi, bo sestava novega kabineta
najbrže poverjena De Nicolii. Tudi
socialistom bi bil bolj po godu, ka-
kor drugi kandidati. Socialisti so
sklenili, da naj se podpredsednik Ca-
salini ne odzove pozivu h kralju,
vendar pa so pripravljeno, razložiti
politikom naziranja stranke za infor-
macijo kralja.

LDU Rim, 29. jun. Kralj je sprejel
min. predsednika Giolittija in izra-
zil mujo željo, naj bi zopet Giolitti
prevzel sestavo kabineta. Giolitti si
je pridržal odgovor.

SPORAZUM MED ITALIJO IN VATIKANOM.

Pariz, 29. jun. »Chicago Tribune«
poroča o pogajanjih med italijansko
vlado in Vatikanom in meni, da bodo
ta pogajanja končana v jeseni, ko
bodo prepeljali v Lateran truplo
Leona XII. in ko bo papež Benedikt
XV. zapustil Vatikan in spremlj svo-
jega prednika čez rimske ulice.

PROCES PROTI KOMUNISTOM NA MADŽARSKEM.

Budimpešta, 30. jun. Danes se je začel
proces proti 18 letni slušateljici vseučilišča
Elizabeth Andies, proti slušateljku Ernestu
Bergerju in nadaljnjim petnajstim osebam,
ki so obdolžene, da so bile v zvezi s ko-

manisti, ki so pobegnili v inozemstvo in ki so propagirali vzpostavitev boljševizma na Madžarskem.

IZJAVA AVSTRIJSKEGA KANCLERJA INOZEMSKIM CASNIKARJEM.

Dunaj, 30. jun. Danes je vodja zveznega zunanjega ministrstva v zunanjem ministristvu sprejel zastopnike inozemskega časopisa, Zvezni kancelar dr. Schober je pozdravil inozemske časnikarje. V daljšem govoru je poudarjal med drugim, da se more v novi Avstriji iz tujega kapitala na varnih tleh etablirati plodono gospodarstvo. Glede znanje politike je rekel: »z vsemi državami, predvsem pa z našimi sosedi, hočemo živeti v dobrem miru. Avstrija bo izpolnila obveznosti, ki so ji bile naložene po mirovnih pogodbah, zahtevala bo pa tudi, da drugi napram njej izpolnijo svoje obveznosti. Največ smo trpeli vsled tega, ker naše plačevanje ni bilo sistemizirano. Lahko nam verjamete, če rečemo, da silno hrepenimo po tem, da bi se še enkrat odstranile zapreke te usodne gospodarske in prometne omejitve, ki tako razdvajajo duhove. Končno je prošil zastopnike časopisa, naj zaprosijo svoje vlade, da bi pomagale avstrijskemu narodu, da bi mogel vstopiti kot član v zvezo narodov in tako pričati svetu, da je zmožen živeti in da ima dovolj poguma in moči za življenje.

GRŠKO - TURŠKA VOJNA.

Atene, 30. jun. Po vojnem poročilu z dne 28. junija so grške čete izpraznile Nikomedeo. (Izmid.)

London, 29. jun. Lord Harmsworth je naznanil v spodnji zbornici, da je položaj na polotoku Izmid zelo negotov. Grki so izpraznili Izmid že 27. jun. Mesto gori in v vsej okolici vlada silna panika. Cele množice Armencev in Turkov beže proti Caragradu. Boje se, da ne bi prišlo do nemirov. Storitvi so vsi koraki, da se prepreči ropanja in pokolji. Angleški interesi, kakor je izjavil lord Harmsworth, niso v nevarnosti.

LDU London, 29. jun. Iz Smirne javljajo, da je zboroval tamkaj volni svet pod predsedstvom kralja Konstantina. Baie je razpravljal svet o mnogih silno važnih stvareh. Anglija je izročila Orkom otoka Lemnos in Imbros.

RUDARSKA STAVKA NA ANGLEŠKEM KONČANA?

LDU London, 28. jun. Kakor se poroča, so rudarji pridržali takojšnje mu znižanje sedanje dnevne mezde za dva šilinga in za nadaljnje znižanje šest pencev meseca septembra.

SPORAZUM STROJNEGA DELAVSTVA NA ANGLEŠKEM.

London, 30. jun. Odposlanci zvez podletnikov in delavcev v strojni industriji so se v današnji seji sporazumeli.

VPRASANJE RESTITUCIJE MED FRANCIJO IN NEMČIJO.

Berlin, 30. jun. »East Europe« javlja iz Pariza: Kakor poroča »Excelsior«, so se včerajšnji razgovori med nemškimi in francoskimi strokovnjaki v vprašanju restitucije končali s popolnim sporazumom. Določili so pavšalno vsoto, ki naj jo Nemčija plača za umetnine, katerih niso mogli najti.

MOBILIZACIJA V SEVERNI RUSIJI.

London, 30. jun. »Times« javljajo iz Helsinkija: Vlade v severni Rusiji so odredile splošno mobilizacijo. Kot vzrok za to navajajo upor v Sibiriji. Govori se, da gre pri tem tudi za mobilizacijo proti Poljski.

Politične vesti.

+ Usoda črnogorskih legij v Italiji. Bivše črnogorske legije v Italiji, ki jih je organiziral raniki kralj Nikita s pomočjo italijanskih vojakov, so razporejene odposlale v Jugoslavijo kot vojni nejehtne. Te črnogorske legije sedaj namenešene v taboriščih v Gacti, Sulmoni, Paduli in Vittorin v Italiji.

+ Bratislava sedež donavske komisije. Slovaško glavno mesto Bratislava je bilo izbrano za sedež mednarodne donavske komisije.

+ Razpuščene prostovoljske organizacije. Nemška vlada je na podlagi zavezniškega ultimata razpustila bavarsko meščansko brambo, obmejne straže v Vzhodni Prusiji in organizacije »Escheriche«. Kdor bo odšel sodeloval pri omenjenih organizacijah, bo kaznovan.

+ Ameriški delavci proti vsaki internacionali? Iz Deuverja poročajo, da je ameriška delavska zveza na svojem običajnem

letnem zboru odklonila mednarodno zvezo strokovnih organizacij in se je po burni razpravi izrekla proti sovjetskemu režimu, ki ga je označila kot sovražnika delavstva. — Če je poročilo o odklonitvi mednarodne zveze strokovnih organizacij resnično, potem vemo še za enega delavskega sovražnika, in to je: omejeni lokalni patriotizem.

+ Dogodki na vzhodu. Kakor poroča depšnik lista »Morning Post« iz Carigrada, je bila izobešena oficijalno zastava na prvem afganistanskem poslanstvu v Turški ob prisotnosti boljševiške delegacije in zastopnikov kabineta Mustafa Kemala paše iz Angore. Kemal paša sam je dvignil zastavo ter naglašal, da je zveza med Rusijo, Turško in Afganistanom največje važnosti za bodočnost. Rusija bo postala rešiteljica vseh tlačanih narodov.

Dnevne vesti.

Naredbo o »redni in radni« je regent že podpisal, kakor poročajo nekateri listi. Naredba je simbol režima. Črn madež na vse, kar se dogaja pri nas.

»Slovenec« zabavlja na ustavo. Včeraj je pa bila zahvalna maša, da je bila ustava sprejeta. Priporočuje tudi, da je večina prodala vso agrarno reformo muslimanom zato, da so glasovali za ustavo. Mi pa vemo, da so klerikalci sicer kričali po agrarni reformi, ko je pa prišla stvar v razpravo, so hoteli imeti zase tudi izjeme, potem so zapustili konstituantno in muslimanska kupčija jim prilaga tudi prav. No, seveda, sedaj ko je stvar gotova, pa zopet lahko odpirajo usta kakor žaba v mlaki proti temu, kar so prej samo v srcu želeli.

Čiščenje. Naš dopisnik iz Belgrada, ki piše k čiščenju v naši stranki, ni sodrug Etbin Kristan. To konstatiramo, da popravimo trditve v nepoklicanem meščanskem časopisu.

Padeč dr. Batut. Na običnem zboru društva za čuvanje narodnega zdravja, ki se je vršil 23. junija t. l. v dvorani rdečega križa v Belgradu, je bil odstavljen njegov dosedanj dolgoletni predsednik in urednik društvenega glasila dr. Jovanović Batut vsled svoje sterilnosti in nezmožnosti za tako važno mesto. Proti njemu je zelo ostro nastopil zelo znani zdravnik in pisatelj dr. Vel. Stanojević, kojega kritike dr. Batut ni mogel pobiti. — Dr. Batut tudi ustanavlja beigradske medicinske fakultete.

Novinarska vest. Iz uredništva »Slovenskega Naroda« je izstopil g. Božidar Vodeb, ki prevzame glavno uredništvo »Jugoslavije«.

Nesreča v Kamniških planinah. Na Vidov dan so planine zahtevale mlado žrtev. Srednješolka 16 letni Kajželj, sin prokurista Ljubljanske kreditne banke in Karl Tavžer, sin Ljubljanskega, na italijanskem Lujšču padlega lesnega trgovca, sta odšla v ponedeljek na Kamniške planine. V torko sta dospela v kočjo na Okrešlju, nakar sta se podala opremljena z potrebnimi pripomočki pod steno Turške gore. Hotela sta preplezati navpično steno. Prvi je pizljal Kajželj, nakar je vrgel vrh Tavžerja, kateremu pa je spodrsnilo, padel je navzdol in potegnil Kajželju vrh iz rok, pri tem pa spozel v prepad pod njim. Kajželj je prišel nato s težavo s skale v kočjo na Okrešlju, kjer je naznanil nesrečo. Rešilna ekspedicija je v sredo dopoldne dospela z Solčave na Turško goro, od kjer je prišla do ponesrečenca.

Državna dvorazredna trgovska šola v Celju. Namen šole je, da v teku dveh let praktično izobrazi pomožne moči za trgovski stan v ožjem pomenu besede ter usposobi učence in učence za samostojno vodstvo trgovin. Sprejemni pogoji: V pripravljani letnik morejo vstopiti učenci, ki so uspešno dovršili VI. razred osnovne (ljudske šole) ali II. razred srednje oziroma meščanske šole ter so vsaj 13 let stari.

V prvi letnik se sprejemajo brez sprejemnega izpita deklet oziroma deklice, ki so dovršili IV. razred srednje šole ali trirazredno meščansko šolo ali pa pripravljani letnik dvorazredne trgovske šole in stari vsaj 14 let. Poleg teh morejo biti sprejeti v prvi letnik tudi oni, ki so dobili v IV. razredu srednje šole drugi red ali tisti, ki so dovršili tretji razred srednje šole ali VIII. razred ljudske šole oziroma predzadnji razred meščanske šole, ako so stari 14 let in napravijo sprejemni izpit iz slovenščine, srbohrvaščine, nemščine, računstva, geometrije, zemljepisja, prirodopisa in prirodoslovja. Pri preizkušnji se zahteva toliko znanja, kolikor si ga pridobe učenci v pripravljajnem razredu dvorazredne trgovske šole. V drugi letnik se sprejemajo absolventi I. letnika dvorazrednih trgovskih

sol. Vpisovanje gojencev in gojenk za šol. leto 1921—22 se vrši 4., 5., 6. in 7. julija od 8. do 10. ure. K vpisu je prinesiti zadnje šolsko izpričevalo in krstni oziroma rojstni list. Gojencem in gojenkam izven Celja je možno prigrisati se in poslati predpisane listine po pošti. Vpisnina znaša 10 K in prispevek za učila 20 K. Sprejemni, ponavljalni in naknadni izpiti se bodo pričeli v ponedeljek dne 12. septembra ob 8. uri. V sredo 14. septembra bode ob 9. uri otvoritvenaslužba božja v cerkvi Marijinega Vnebovzetja. Nato se zbere učenec in učence v svojih razredih, kjer se jim prečita disciplinarni red in naznani urnik. V četrtek, dne 15. septembra 1921 prične redni pouk.

Zveza slovenskih pevskih zborov vabi k skupni pevski vaji, ki se vrši v soboto dne 2. julija ob 8. uri zvečer v pevski dvorani Glasbene Matice v Vegovi ulici, vse včlane zbere za nastop pri odkliti spomenikov Borštnika in Verovška v nedeljo dne 3. julija ob 11. uri dopoldne pred opernim gledališčem. Pevski zbor se prosijo, da prinese seboj notni material za Jenkovo »Molitev« (»Ti, ki nas ustvari«). Polnoštevilnost dolžnost! — Odbor.

Stomilijonska škoda. Velika povodenj v Bosni je napravila ogromno škodo. Za sedaj cenijo škodo na 100 milijonov dinarjev. — Vlada je votirala za prvo pomoč milijon kron.

Potrební uradniki. Rok za vlaganje prošnje za službena mesta pri Upravi za zaščito industrijske svojine se je podaljšal do 15. julija t. l.

Zahvala. Sodrug Josip Ogrin se prav topla zahvaljuje vsem delavcem in uradnikom »Uniona« za njemu nabrano podporo.

Veliki koncert na glavnem kolodvoru. Opozarjamo na koncert, ki se vrši jutri dne 2. t. m. ob 8. zvečer na prenovljenem restavracijskem vrtu (Dolničar) glavnega kolodvora. Igra polnopa godba jugoslovanske železničarske zveze. Vstop prost.

Otvoritev telefonske centrale in javne govorilnice pri poštnem uradu Višnja gora. Pri poštnem in brzojavnem uradu Višnja gora se je otvorila dne 16. t. m. telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet.

Kulturni vestnik.

XIX. umetnostna razstava. Deželna vlada je nakupila iz razstave sledeča dela: Kambič M.: »Za mestom« (ol. sl.). Klemenčič Fr.: »Pokrajina I.«, »Pokrajina II.« (pastel). Kralj F.: »Portret« (plaketa). Kralj T.: »Življenje« (šest radirank). Kos G. A.: »Voda« (olj. sl.). Kos I.: »Žanjica« (plaketa). Šantel H.: »V skrbah« (studia z lučjo) in »Počitek« (akvarel). Šantel S.: »Kvarnerski motiv« (lesorez v barvah). »Motiv iz Rovinja« (bakropis). »Zimski dan« (lesorez). »Motiv iz Podgorce« (bakropis). in »Motiv iz Pazina« (cinkopis). Tratnik F.: »Mati in otrok« (olj. sl.). Zupan Fr.: »Samotna breza« (akvarel). Zupanec A.: »Pogled na Bogatin« (akvarel). Zmitrek P.: »Pogled na Tlake« (olj. sl.). Razstava se zaključuje 5. julija.

Razstava slikarske šole »Probudar«. V soboto 2. jul. ob 10 se otvori razstava s slavnostnim govorom prof. Volavška. Ki bo v kratkem omenil pomen te šole. Razstava vsebuje portrete in akte, dalje nar. ornamente, perspektivo in grafična dela. Otvorjena je do nedelje 3. julija do 16. ure. Vstopnina prosta.

Vodstvo mariborskega gledališča je izročeno g. režiserju Valu Bratina. Predstave se bodo tudi v prihodnje vršile kot dosedaj.

Iz stranke.

Diskusijski večer. Opozarjamo vse sodruge na diskusijski večer, ki se bo vršil kakor vedno danes v petek ob 20. uri v mali dvorani Mestnega doma.

Vestnik Svobode.

Sportni klub in tamburaški odsek Svobode v Mostah pri Ljubljani vabita na popoldanski pešizlet, ki ga bosta pridrila v nedeljo dne 3. julija v Beričevo. Zbirališče na sportnem prostoru S. K. Svobode v Mostah v Zeleni jami nasproti tovarne za lep. Odhod točno ob 1. uri popoldan. Prihod v Beričevo ob 3. uri. Med odmorom bo igral tamburaški odsek. Prijatelji prirode, udeležite se izleta v polnem številu, da pokazate, da imamo smisel za družabnost in naravo. Starši, pridite z otroki! Kdor si želi par veselih uric v prosti naravi, ne bo manjkal. Na svidenje v nedeljo! — Odbor.

Društvene vesti.

Skupščina Društva zasebnega uradništva Slovenije v Ljubljani. V torek 28. in sredo 29. junija se je vršila v sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani 4. skupščina tega društva. Skupščina je bila polnoštevilno zastopana od delegatov iz vseh podružnic širom Slovenije. Predlogi osrednjega odbora glede izpremembe pravilnika in poslovnika ter ustanovitve zaupniškega sistema je skupščina z malimi izpremembami sprejela. Po novem pravilniku bo društvo razširilo svoj delokrog v področje delavskih strokovnih organizacij. V to svrbo je sprejela skupščina za društvo nov naslov »Društvo zasebnih nameščencev v Ljubljani«. Obravnaval se je tudi predlog s. Mihevc, ki je šel za tem, da se društvo priklopi »Strokovni komisiji za Slovenijo«. O predlogu se je razvila dolgotrajna debata, iz katere je bilo razvidno, da polovica delegatov ni bližje informirana o delovanju te komisije. Trdili so, da je Strokovna komisija strankarska institucija JSDS. Proti tem trditvam so nastopili ss. Mihevc, Svetek in Bole, ki so navajali to, kar je res, namreč, da Strokovna komisija ni nič drugega, kot skupni odbor neodvisnih delavskih strokovnih organizacij stojičih na razrednem stališču, ki s strankarsko politiko nimajo nobenega opravka. Po daljši debati, ki pa je bila vedno na višku jedra in stvarnosti, je skupščina sprejela predlog, kateri naroča osrednjemu odboru, da pošče stikov za skupno delovanje na strokovnem polju z na razrednem stališču stojičimi delavskimi strokovnimi organizacijami. Ta predlog je sprejela skupščina z vsemi protidvema glasovoma. Poudariti moramo, da je bila skupščina izborna organizirana in debate nad vse stvarne. Delegacije so odhajali s trdnim prepričanjem, da bo redna skupščina nov razmah organizacije ter da bo društvo kos svojim nalogam, ki ga čakajo. V društvu vlada lep red, poslovanje uprave je za mladost organizacije naravnost izborna. Članstvu manjka sicer še razredne zavesti, vendar bo ta skupščina tudi v tem oziru zapustila dobre sledove.

Preporod S. J. S. U. priredi danes ob 17. uri politični sestanek. Udeležite se sestanka polnoštevilno. (Mala dvorana Mestnega doma.) Odbor.

Dopisi.

Trbovlje. Da bo naša javnost vedela, kaj si vse domišljaje naš obratovodja inž. Daks, mož starega avstrijskega kalibra, približno tukaj njegovo drznost. Čez noč se mu porodi v njegovi glavi, da ima polno oblast nad delavci tudi v njihovem prostem času in izdal je »naredbo«, da mu mora vsak delavec naznaniti, kaj dela v svojem prostem času, ako pa tega ne stori, bo iz službe odpuščen. Delavci si seveda te osebne svobode ne dajo kratiti, zato naredba tudi ni obveljala. Delavci sili naj delajo nadure, preteč jim po svojih podrepih, da tudi ob nedeljah ne bodo smeli delati, če ne bodo delali nadur, čeprav se mu nihče ne ponuja za nedeljsko delo. Torej tudi tu ni imel uspeha. Svetujemo mu,

naj naj ne uganja vbočice takih in enakih stvari, ker se delavstvo zaveda svojih dolžnosti in pravic. Merodajni faktorji pa naj napravijo konec takemu nezakonitemu postopanju.

Sprememba voznega reda.

V svrbo dosege ugodnejših zvez z Gorico in Trstom preko Podbrda nastopijo s 5. julijem t. l. na Gorenjskih progah slede spreembe v prometu osebnih vlakov:

Na progi Ljubljana — Jesenice izostane vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 13. uri 40 minut ter bode vozil mesto njega vlak z odhodom iz Ljubljane ob 12. uri, prihodom v Kranj ob 12.50 in v Jesenice ob 14.03. Na progi Kranj — Tržič izostane vlak, ki odhaja iz Kranja ob 14.51 ter bode vozil mesto njega vlak z odhodom iz Kranja ob 13.10 in prihodom v Tržič ob 14.05.

Na progi Jesenice — Bistrica Boh. Jezero izostane osebni vlak odhod iz Jesenice ob 16.10 ter mešani vlak odhod iz Bistrice Boh. jezera ob 10.26 ter bodeta vozila mesto teh osebnih vlakov do gzir, od Podbrda, odhod iz Jesenice ob 14.28, prihod v Bistrico Boh. jezera ob 15.16 ter v Podbrdo ob 15.57; odhod iz Podbrda ob 11.10, iz Bistrice Boh. jezera ob 11.50 ter prihod na Jesenice ob 12.40. — Nadalje se podaljša jutranji vlak, ki odhaja iz Jesenice ob 9.04 do Podbrda, odhod iz Bistrice Boh. jezera ob 10.45, prihod v Podbrdo ob 10.56 ter večerni vlak, ki je odhajal iz Bistrice Boh. jezera ob 17.16 od Podbrda; odhod iz Podbrda ob 16.25, prihod v Bistrico Boh. jez. ob 16.35. Mešana vlaka med Bistrico Boh. jezerom in Podbrdom, odhod iz Bistrice B. j. ob 13.01 in odh. iz Podbrda ob 14.03 iz ostaneta. Vsi vlaki imajo v Podbrdu kar najugodnejše priključke na italijanske vlake ter imajo torej po novem voznem redu med Jesenicami, ozir. Ljubljano ter Gorico in Trstom v vsaki smeri dvakrat na dan zelo ugodno zvezo.

Brzovlaka Dunaj — Trst, ozir. Monakovo — Trst preko Podbrda pričeta voziti s 5. julijem. Brzovlak iz Dunaja ozir. Monakovega proti Trstu vozi ob torkli, četrtkih in sobotah, odhod iz Jesenice ob 20.11, prihod v Trst ob 0.55 ter iz Trsta proti Dunaju, ozir. Monakovem ob ponedeljkih, sredo in petkih, odhod iz Trsta ob 5. prihod na Jesenice ob 9.55.

Vsled zgodnejšega prihoda ljubljanskega opoldanskega vlaka na Jesenice, bode odhajal izletniški vlak ob sobotah in dnevih pred prazniki ter ob nedeljah in praznikih iz Jesenice že ob 14.30, ter prihaja v Kranjsko goro ob 15.08.

Vpošljite zaostalo naročnino za »NAPREJ«, da se Vam njega pošiljanje ne ustavi.

Proda se kompletna

mlinska naprava

s 6 kamni in stopami. Kje, pove upravnistvo »Naprēja«.

Naznanilo.

Podpisani naznanjam sl. občinstvu, da sem z današnjim dnem vzel v družbo kol solastnika kavarne »Zvezda« gospoda Jakoba in Viktorja Sedeja iz Ljubljane, ter se tudi nadalje priporočam za naklonjenost občinstva.

Z edičnim spoštovanjem

Josip Ivančič,

lastnik kavarne »Zvezda«.

Ljubljana, dne 1. julija 1921.

Podpisana javljava sl. občinstvu, da sva z današnjim dnem vstopila v družbo z dosedanjim lastnikom kavarne »Zvezda« gospodom Ivančičem, ter prosiva sl. občinstvo, da nam ohrani isto naklonjenost kakor dosedanjemu lastniku.

Z odličnim spoštovanjem

Jakob in Viktor Sedej.

Ljubljana, dne 1. julija 1921.

V soboto, 2. julija 1921

VELIKI KONCERT

polnoštevilne godbe zveze jugoslov. železničarjev

na novo urejenem vrtu

kolodv. restavracije v Ljubljani.

Začetek ob 20. uri.

Vstopnina prosta.

V slučaju slabega vremena se vrši koncert prihodnjo soboto.

Mariborska eskomptna banka, Maribor,

Tegetthoffova ulica 11

Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC

prevzema denarne vloge in iz-

vršuje vsakovrstne bančne posle

- - pod najugodnejšimi pogoji. - -